

Italiji resno preti polom tudi ako Hitler zmaga

MUSSOLINI DOIGRAVA. — PORAZI, KI JIH ITALIJANI NISO PRIČAKOVALI. — ZNIŽAVANJE ODMERKOV NE VODI V NAVDÜSENJE. — HITLER SKOP V DAJATVAH. — BLAMAŽA V ALBANIJI

Ko sta Mussolini in njegov vasi fronti, toda se ni še uresničila.

Mnenje v javnosti in v vojaških krogih vse povsod je bilo, da se bo grška armada mogla boriti z mogočno Italijo le nekaj dni. Ko pa so videli njen edpor in umik Italijanov, so bili enako presenečeni kot lanskó zimo, ko je ruska armada napadla Finsko.

Kot v slučaju Finske, je svetovna javnost tudi glede Grčije overjena, da bo v vojni vzdržala le dokler se ne izčrpa in utruji, dočim lahko Italija nadomešča svoje utrujene čete s svežimi.

Blamaža ostane

Tudi če Italija v tej neenakojnem zmaga, je ugled njene armade skaljen. Prestidža že prej ni dosti imela, s porazi v Albaniji pa je izgubila še tiste, kar je ga bilo.

Vojno z Grčijo je hotel Mussolini. Kralj mu je baje svetoval, da naj Italije ne zaplete v konflikt z Anglijo in pravijo, da je bil nasprotni tudi vpad na Grško. Toda kralj v Italiji ne odločuje.

Mussolini je napovedal vojno Franciji, ko je bila ta že zbita od Hitlerjeve armade in je imela pod silo nemške armade vsak čas pasti, pa če bi se Mussolini v vojno umešal ali ne.

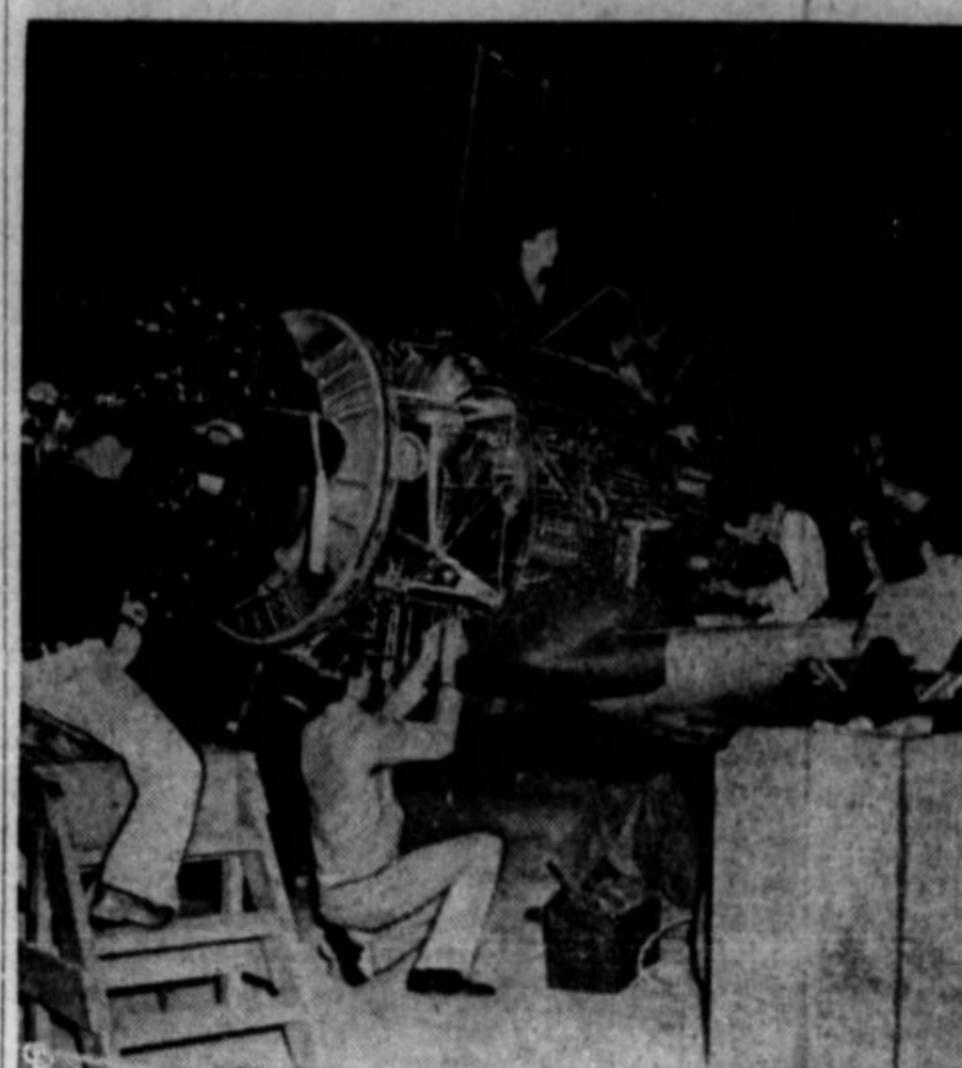
To je dobro vedel, pa je hotel k mizi, da dobi tudi on nekaj plena, ne samo Hitler. Količ mu je ta na račun Francije obljubil, javnosti še ni sporočeno. Nekaj je dobila Italija tako, toda mnogo manj kot je zahtevala, s čemer so v Rimu zelo nezadovoljni. Obetali pa so si več od Anglike, ko bo porazena. Njen padec bi se imel dogoditi par tednov po francoskem, a Angleži se trdno drže, Italija pa vsled blokade ne bo mogla dolgo vzdržati.

Pomanjkanje surovin

Dodej se je Hitler s pomočjo svojih zmag v Franciji, v Belgiji itd., polaštih tujih zalog, ni dobila Italija ničesar. V Albaniji ni imela kaj vzeti, nad Francijo pa si je ohranila oblast Nemčija, ki gospodari v Parizu.

Prav bi ji prišle angleške zato (Nadaljevanje na 4. strani)

STAVKANJE SEDAJ NEVARNO ZA UNIJE

V prejšnji številki na prvi strani smo poročali o predlogah v Kongresu, katerih namen je zabraniti stavke v aeroplanskih in v drugih industriah, v katerih so izdeluje muničija in druga vladna naročila v korist oboroževja. Na gornji sliki je aeroplanska delavnica v Downeyju, Calif., kjer je meseca novembra izruhnila stavku in ustavila izdelovanje bojnih letal. Spor je bil poravnani, toda zvezni detektivi preiskujejo, kdo jo je zakril, ker suminjo, da so od zadaj takih dejani petokoloni. Unija naobratno dokazuje, da je stavka nastala po krvidi družbe.

PRESOJANJA DOGODKOV DOMA IN PO SVETU

Jugoslovanski premier Draža Cvetković je dne 6. decembra izjavil, da bo Jugoslavija sodelovala v graditvi "novega reda" v Evropi, toda kot neodvisna država. A že to, da je obljubil "sodelovanje", ustvarja dvom v njeno neodvisnost. Nemški zvezni sicer še ni pridružila, toda če se dogodi, da pozove Hitler Dragišo Cvetkovića in kneza Pavla v Berlin, se jima bo skoro gotovo treba podpisati na določeno mesto, hočeš nočeš.

Transportacijski sistem v Chicagu je eden najslabših na svetu. Vzrok je, ker se aldermanom, županu in drugim oblastvenikom ni treba voziti v pouličnih karah in v busih. Oni imajo limozine in šoferje, pa ne vedo, kaj je drenjanje v starinskih karah in zavadenih busih. Sicer rešujejo transportacijski sistem že mnogo let, toda tako, da je za grafterje in odvetnike dobro. Temu staciju je krivo ljudstvo, ker si ne zna izvoliti takih zastopnikov, da bi njemu služili.

General Franco je izdal odlok za reorganiziranje unije v Španiji po nacističem in italijskem modelu. Vsi delavci morajo v odrejene sindikate in plačevati članarino. Uradniki unije imenujete vlada. Nalogatih unij ali sindikatov je sodej (Nadaljevanje na 2. strani.)

Malo jih je v tej deželi, ki bi verjeli, da nam preti od Nemčije oborožena nevarnost, toda zelo veliko pa je uverjenih, da bo pričela, aka zmaga, z Zedinjenimi državami gospodarsko vojno. V tretjem rajhu že sedaj govorite, da se bo ameriški komercializem s svojimi kupi zlata sesul kot hiša iz kart čim bo mednarodni promet spet svoboden.

Poročevalce čikaških Daily News citira nekoga Hitlerjevega ministra, ki je dejal, med drugim:

"Nemčija bo po zmagi nad Anglijo prisilila Zedinjene države na popolno kapitulacijo. Naši superiori industrialni produkti bodo prodajani po vsem svetu zelo poceni, in posledica tega bo ne samo eden milijon nego do 40 milijonov brezposelnih delavcev v Zed. ameriškemu. Nemški agenti v ktor prodaja, mora tudi kupiti Ameriški centri dokažejo politikom in ljudstvu, da naj kupuje od Zed. držav ne že izdelane produkte nego surovine. Ceno zanje bomo diktirali mi."

Isti minister je razlagal, da bo Nemčija s pomočjo "manj-vrednih" podnjarmiljenih ljudstev imela milijone cenilenih delavcev in njeni produkti bodo na tujih trgi tako poceni, da jim ne bo mogla konkurirati nobena druga dežela.

V takih trditvah in pretnjah je sicer lahko veliko bahovosti, a je vendar resnica, da v slučaju nemške zmage postane Hitler Zedinjenim državam gospodarsko in politično tako nevaren. Nemški trgovski promet z republikami v Južni Ameriki je že pred to vojno zelo naglo rastel na škodo angleškemu in ameriškemu. Nemški agenti v ktor prodaja, mora tudi kupiti

ANGLEŠKA DEL. STRANKA ZA VZTRAJANJE V VOJNI

Varčevanje politikov v javnih uradih se prične pri relifu

"Delo se vsled vladnih načrtil za narodno obrambo sedaj odpira povsod, pa lahko znižamo v proračunu postavko za relif vsaj za 36 milijonov dolarjev," je dejal Reed F. Cutler, ki je načelnik proračunske komisije za državo Illinois.

Novi govor na obljuhija, da će le mogoče, odpravi pravljajne davek vsaj na živila. Sedaj je mogoče. Kajti namejen je v pomoč brezposelnim. Pa jih odvzamejo milijone podpore, a davek v pomoč nezaposlenim mora ljudstvo že veselo plačevati. In ga bo plačevalo, brezposelnici pa bodo zaznamovani za delomrzneče, če "saj je dela zadosti, čemu si ga ne poščete!"

Pijančevanje in avtne nesreče

Organizacija žensk za borbo proti alkoholizmu, ki se označuje z WCTU, poroča, da bo še leto 1940 v zaton kot leta načinjeva pijančevanja v Zed. državah in ob enem s kroniko največjega števila avtne nesreč. Kajti, kot prav njeni posrednici, to dvoje gre vedno spredno.

Statistični podatki omenjene organizacije za treznost pravijo, da se je v prvih 6. mesecih tega leta porabilo 17% več alkoholnih piščkov kot prejšnje leto in avtne nesreče pa so v istem času narasle 7 odstotkov.

Dober odziv na apel Prosветne matice

Mnoga društva, ki so prejela vabilo za pristop v Prosvetno matico, sporočajo, da so to storila. Ona, ki so že v nji, pa obveščajo tajništvo, da ji ostanejo pridružena tudi v prihodnjem letu.

Z vrha navzdol

Francoska vlada je pričela uvažati v državne šole spet obvezno veronauk, ki je bil odpravljen leta 1923, in deloma že prej, ko se je stopnjema izvrševalo ločitev cerkve od države. Zdaj se Francija spet pomika nazaj v "stari red", ki ga ji narekuje Hitler za "nov red".

"ZA NAS NI Vprašanje LE MIR, NEGOKAKŠEN MIR" (CLEMENT R. ATTLEE V PARLAMENTU NA NASLOV "NEODGOVORNIH PACIFISTOV". — DELAVSTVO ANGLIJE, KI V VOJNI NAJVEČ TRPI, IMA V SLUČAJU PORAZA TUDI NAJVEČ IZGUBITI

sprejemljiv za vse prizadete. Tak mir je mogoč, je dejal, ako bodo državni razumi.

Strah pred bombardiranjem

Isti poslanec je svaril, da će se Anglia ne bo žurila v mir, bodo vsa njena mesta v razvalinah, kakor je sedaj Coventry in do malega več drugih.

McGovern predlog je podprt Campbell Stephen, ki je argumentiral, da je sedaj nemško-angleška sila v vojni približno enako razdeljena in se lahko sklene mir ne da bi se kakor izmed teh dveh dežel čutila porazena.

"Kakšen mir hočemo?"

Ko je Attlee znova govoril, te poudarjal, da problem Anglije ni le mir, nego KAKŠEN mir. Ali tak, kakršnega hoče Hitler, ki pravi, da ne odneha, dokler Anglia ne kapitulira in bo imel svobodne roke v gradnji svojega "novega reda", ki omeni zasuženje narodov? Kaj je dobilo francosko delavstvo s Hitlerjevim mirom? In delavstvo Belgije, Nizozemske, Danske, Norveške in Rumunije?

Anglia je za mir, v katerem se bodo svobodni narodi lahko drug poleg drugega vzajemno razvijali namesto sužnji močnežem.

Angleško delavstvo je za vztrajanje v borbi, dokler ne izvajujemo tak mir, je poudaril. Zato je kvarno v neposredno v nemoč Hitlerju ter njegovim nakanam, ktor sedaj skuša risti moralno angleškega ljudstva s predlogi, kakršnega so potisnili v parlament neodvisni laboriti.

Kako mali ljudstvo?

Ta razprava je bila torej v glavnem med laboriti samimi, (Nadaljevanje na 3. strani.)

S KOLEDARJI "OD HIŠE DO HIŠE"

Brž ko je Ameriški družinski koledar izšel, je bil razposlan zastopnikom, društvom in vsem drugim, ki so ga naročili.

Brez sodelovanja zastopnikov in društvenikov, ki ga prodajo, bi tegu koledarja ne bilo, kakor ne brez sotrudnikov in oglaševalcev.

Mnogokrat je raznašanje zelo težavno, na primer v slabem vremenu v kempah, kjer je le malo dobrih poti, in po mestih, kjer je treba iti več blokov, predno pride zastopnik od enega do drugega rojaka.

Kdor ima avto še nekako gre, ker lahko opravi mnogo obiskov. Za pešce pa je to opravilo najtežje. A ja vzlic temu zelo veliko izvrše. V pomoč so jim tu in tam busi in cestna železnica, pa tudi vlijudni rojaki s svojimi avtami.

Le približno 10 odstotkov izmed vseh izvodov koledarja, ki jih prodamo, je naročenih in plačanih v naprej. Ostalih 90 odstotkov se razpeča s prodajanjem od hiše do hiše, na zabavah in na društvenih sejih.

Ako bi imeli v več naselbinah tako dobre razpečevalce kakor v nekaterih, bi se prodalo najmanj tri tisoč izvodov koledarja več kakor sedaj.

Iz tega je razvidno, kako važna je agitacija "od hiše do hiše". Tisti, ki jo vrše, pa dober vzlic svojemu trudu na manj priznanja in največ zbadljivk.

IZ VUKOVE ZAPUŠČINE

IVAN VUK:

PO VALOVIH DONAVE ŠIROKE...

Beležke iz popotnega dnevnika.

(Nadaljevanje)

Silno je bučanje, šumenje penečih se donavskih valov, ki arve z brzinom od 4 do 5 m na sekundo in ki se tuintam penijo preko sten in rtov, drobeče stene pod seboj. Človek bi rekel, da je donavski bog, ki je druge tih in mirem, tukaj nenadoma zbesnel, ter v svoji besnosti preti zlomiti vse, kar je zemeljskega. Od silnega bučanja valov ni moč razumeti besede. Parnik se s trudom vleče skozi ozinje, čez skalovje in vodoskoče, čez nevarne vrtince, zibačo se kakor majhen čolnič.

Človeku je kakor v nekakških hladnou mu je pri srcu. Nekako boji se, da bi se parnik ne razbil ob šilaste pečine. A pogledate na hladnega, mirnega, nepremično stoječega krmara, ki se mu v rokah vrtili in ki neprestano gleda v stene in vodopadev pred parnikom, obračajoč se sedaj na levo, sedaj na desno, in jo vodi med številimi skalami, pljujoč čez 23 vodopadev med Gornjimi in Dolnjimi Belegi... ga morate občudovati. Gospoduje nad naravo...

Razumljivo je, da so vse te velike nevarnosti in težkoče, ki jih mora prestat plovba po Donavi od Golubca do Kladova, bila zelo velika zapreka potovanja in prometu na tem tako važnem potu, ki veže Srednjo Evropo s Črnim morjem. Donava je bila že od pamtivega cesta, po kateri se niso samo lomili valovi reke, nego tudi valovi narodov. Ob njenih čehrih so se lomile in umirale male in slabe ladje, narejene iz lesa, kakor tudi oklopnice in vojne ladje.

V dobi Herodota, zgodovinarja, so morali biti ti rti in skale zelo velika ovira brodarsva. Ustvarjali so gotovo nemogočnost prehoda iz Dolnej Donave v Gornjo. Samo zato se lahko pripisuje dvojno ime eni in isti reki, to je: Danubius za gornji del in Ister za doljni del Donave do izliva. Neizbežni proces in neprestano dolbenje valov v skale, je od tiste dobe pa do danes mnogo zmanjšalo ovire, mnogo celo uničilo. Nekaj pa je naredila človeška ruka...

Ponkraj je zavrsikal...

"Veseli se, da se je izmotil iz nevarnosti," je rekel Tein spremljevalec. "Zakaj, glejte, zaučamo poslednjo nevarnost Železnih vrat."

Zdravko je mahnil z roko.

"Kaj zanimivosti, če se pa skozi ni moglo."

Parnik je zavrsikal...

"Veseli se, da se je izmotil iz nevarnosti," je rekel Tein spremljevalec. "Zakaj, glejte, zaučamo poslednjo nevarnost Železnih vrat."

In res. Pred nami se je razprostirala Donava, široka in tista, vsa dostojanstvena, kakor takrat, predno smo pripluli do džerdapskih sotesk v klancu.

"Tu mora biti mnogo rib," je rekla gospa Marija.

Parnik je plul s polno paro in kolesa so mogočno grebla valov, da so se penili okrog njega, srdoči, začuden, da jih moti v njihovem veličanstvu.

Solnce je klonilo nekoliko na zapad in lahek vetrič je poljubljal lica in božal glave, kakor zaljubljen mladenič svojo izvoljenko.

**ZA BOŽIČNA DARILA
DOBRE KNJIGE**

V vsaki božični sezoni se veliko ljudi trudi ob vprašanju, s čem razveseliti svoje in ožje prijatelje. "Kaj bi jim kipili?" se vprašujejo.

Tej skribi se je najlagljeogniti s knjigami. Namreč ako tisti, katerim želite napraviti veselje z darilom, radi čitajo.

V angleščini vam priporočamo najnovjejšo Adamichev knjigo "From Many Lands". Stane \$3.50.

V zalogi imamo tudi razne druge Adamichev knjige in knjige drugih angleških pisateljev.

Dalej imamo v zalogi knjige v slovenskem prevodu "Bratje Karamazovi". Krasna vezba. In vsebina seveda je bolj — delo slovitega pisatelja Dostoevskega. Stane \$5 v dveh zvezkih, ki obsegata 1,122 strani.

Ne pozabite naročiti tudi Cankarjeve zbrane spise. Imamo jih 17 zvezkov. Vsak izmed njih je knjiga zase.

V knjigah je vse znanje sveta. Vse literarno bogastvo. Znanost, zabava, veselje!

Izberite si knjige, kakršne so vam po volji, iz cenika, ki je objavljen na peti strani v tej številki.

Kjer je knjiga označena z "broširana" ali z "broš.", pomeni to, da ima mehko vezbo. Za vezano v platno je treba poslati 50c več.

Pri tistih, ki že imajo ceno s fino vezbo, velja kakršna je v ceniku.

Naročila sprejema knjigarna Proletarca.

MEHIŠKA REPUBLIKA PRICELA Z NOVIM POGLAVJEM SVOJE ZGODOVINE

V začetku decembra je prevzel v velikih inauguracijskih svečanostih predsedništvo mehiške republike general Manuel Avila Camacho, ki je na levu na gornji sliki. Predstavlja ga, ko je naslovil mehiškemu ljudstvu v slavnosti svojega ustoličenja prvo spomenico. Slika na desni ga predstavlja, ko polaga prisego republike v zbornici poslancev (parlamentu). V imenu

Zed. držav se je inauguracijskega slavlja udeležil novi podpredsednik Henry Wallace, ki ga je v to pooblastil Roosevelt.

Z izjemo male demonstracije proti Camachu, v kateri je bil deležen napadov tudi Wallace, je slavlje mirno poteklo in je upati, da se bo mehiška republika tudi pod Camachom razvijala brez civilne vojne.

PISMO IZ CLEVELANDA

(Nadaljevanje z 2. strani) darja, dasi sem sam med njegovimi sotrudniki (če s tem kršim kako tradicijo, me tolaž zavest, da pač živimo v času, ko se stare, ukoreninjene tradicije vsepovsod rušijo), in ako zapišem, da je za siehernega nas, ki zna ceniti take stvari, vreden več kot dolar, kar je njegova cena.

Končni rezultat štetja glasov, odanih dne 5. novembra v okraju Cuyahoga (Cleveland z okolico) izkazuje 142 glasov za komunističnega Browderja, 87 za socialističnega Normanha Thomasa in 7 za social-laborita Johna W. Aikena. Vsi skupaj so dobili v celiem okraju manj glasov kot na primer Frank Barbič, ki je zadnjič kandidiral za mestnega odbornika v 32. uradi... To pomeni, da niti vsi komunisti niso volili za Browderja in ne vsi socialisti za Thomasa, kar logično pomeni, da se pač niso strinjali z njunimi smernicami, zlasti z ozirom na evropsko borbo med totalitarnimi in demokratičnimi silami, in na ameriški program vojaške pravljjenosti.

Anton Tratinik.

Uradno ugotovljeno število glasov v Wisconsinu

Wisconsinški državni tajnik je objavil sledenča števila glasov za točna, ki so bili oddani pri predsedniških volitvah 5. novembra:

Predsednik Roosevelt jih je dobit 704,821, republikanec Willkie 679,206, socialist Norman Thomas 15,071, komunist Earl Browder 2,394, prohibicijist Roger W. Babson 2,148 in eselpist (SLP) John W. Aiken 1,882. Od kandidatov za U. S. Senatorje pa progresiv Robert M. LaFollette 605,609 glasov, republikanec Fred H. Clausen 553,692, in demokrat James E. Finnegan 176,688 glasov.

Socialisti na svoji rubriki niso imeli drugih kandidatov kot Thomasa in Kruegerja. Sodelovali so namreč s progresivno stranko in agitirali za njeno listo.

Društvo št. 640 pristopilo v Prosvetno matico

Bridgeport, O. — Tukajšnje angleško poslujoče društvo št. 640 SNP je sklenilo, da pristopi v Prosvetno matico.

Na zadnjem zborovanju konferenčne organizacije JSZ in društvu Prosvetne matice je bil izvoljen poseben odbor, ki ima analogo posečati seji društva in jih povabiti na pristop. Pričakovati je precej uspeha.

Koledarje smo prejeli in jih v tej in sosednih naselbinah že precej razpečali.

LETNA SEJA IN SILVESTROVA ZABAVA

Chicago. — Klub št. 1 JSZ bo imel redno sejo v petek 27. decembra v SDC. Najava je, da bo tudi sestavljena odbora za prihodnje leto. Po seji bo zavada. Pridite na sejo polnoštevilno.

V torek večer 31. decembra pa priredi naš klub Silvestrova zabava. Vrnila se bo v Lawndale Masonic Temple na 23. cesti in Millard Ave. Članom in članicam pripravljamo, da naj prodajo čimveč vstopnic. Letos to ni težavno, ker so v predprodaji samo po 25c. — P. O.

Proti "komunizmu"

Mnoge dežele po svetu so "komunizem" prepovedale, a z Rusijo pa sklepajo pogodbe. Kar pomeni, da kar hočejo zbraniti, je nezadovoljstvo ljudstev z razmerami kakršne so. Zgolj s prepopovedmi tega ne bo doseglo.

BENEŠKE ZAVESE

vseh barv in prvočrnega materiala po naročilu. Brezplačni proračuni. Izdelujemo tudi druge okenske zaveze in kabline za radiatore.

Telefoni CICERO 4348

CHECKERT

VENETIAN BLIND CO.

5006 CERMAK ROAD CICERO

Odpri vsak dan do 6. ure. V torek, četrtek in soboto do 9. večer.

SILVESTROVA ZABAVA

(NEW YEAR'S EVE DANCE)

kluba št. 1 JSZ, CHICAGO, ILL.

V TOREK 31. DECEMBER

LAWNDALE MASONIC TEMPLE

23RD STREET IN SO. MILLARD AVENUE.

Vstopnice v predprodaji po 25c. Dobite jih pri članilih in članicah kluba ter v Slovenskem delavskem centru.

Dobra godba. Okusna večerja. Obilo zabave.

